

**Handläggare**  
Felicia Nipstrand  
Telefon: 08-508 28 857

**Till**  
Miljö- och hälsoskyddsnämnden  
MHN 2019-03-05 p. 11

## **Hälsoskyddstillsyn på skolor och förskolor 2018**

### **Rapport från miljöförvaltningen**

#### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Godkänna förvaltningens rapport
2. Överlämna förvaltningens rapport till utbildningsförvaltningen, stadsdelarna: Hägersten-Liljeholmen, Älvsjö och Östermalm samt Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Monika Gerdhem  
Tf förvaltningschef

Åsa Hoffmann  
Enhetschef

### **Sammanfattning**

Riktad tillsyn är ett verktyg för att uppnå en sund miljö i alla skolor och förskolor, både inomhus och utomhus. Tillsynen bedrivs både som ordinarie löpande tillsyn och i projektform. Den löpande tillsynen sker genom återkommande inspektioner för att kontrollera kända problemområden. Fokus för denna tillsyn är ventilation, installationsbuller, städkemikalier samt hygien och städning, eftersom det är dessa delar som oftast brister. Förvaltningen kontrollerar även anmärkningar som erhållits vid föregående inspektion. Projekt-tillsynen syftar till att kontrollera eller kartlägga avgränsade aktuella frågor.

Under 2018 har förvaltningen:

- Utfört löpande planerad tillsyn på förskolor och skolor
- Utfört tillsynsprojekt Buller från fasta installationer i förskolor
- Utfört tillsynsprojekt Rökfria skolgårdar
- Handlagt uppföljningsärenden
- Utfört radontillsyn
- Handlagt anmälningar av nya verksamheter
- Samverkat med andra förvaltningar och kommunala bolag

**Resultat och slutsatser**

Under 2018 har totalt 420 stycken inspektioner genomförts på skolor och förskolor inom staden, varav 56 stycken på nyanmälda verksamheter, 235 stycken inom den löpande tillsynen, 50 stycken inom Projekt Buller från fasta installationer i förskolor 2018 och 81 stycken inom projekt Rökfria skolgårdar.

Inom den löpande tillsynen har 48 procent av besökta verksamheter haft sådana brister gällande främst buller och ventilation att förvaltningen bedömt att uppföljning krävs. Vid projekt Buller från fasta installationer hade 72 procent av de undersökta förskolorna ljudnivåer som överskrider riktvärdena enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller (FoHMFS 2014:13). För verksamheter med uppmätta ekvivalenta ljudnivåer inom intervallet 31-33 dBA lämnades till verksamhetens egenkontroll att utreda och eventuellt vidta åtgärder. Resultatet av detta kommer att kontrolleras vid nästa tillsynsbesök. Totalt har 181 stycken uppföljningsärenden från tillsynen startats.

Under 2018 avslutades 168 stycken uppföljningsärenden vilket innebär att lika många verksamheter och mångfaldigt fler barn och ungdomar i Stockholm fått förbättrad inomhusmiljö i sin dagliga vistelsemiljö. Det har varit stor variation av typen på vidtagna åtgärder för att klara Folkhälsomyndighetens riktvärden gällande buller och ventilation. Vissa åtgärder har varit enkla och har kunnat utföras till en lägre kostnad. Exempelvis är installation av bullerdämpare eller injustering av luftflöden billigare och enklare åtgärder än att byta ut hela ventilationsaggregat som på vissa verksamheter har krävts för att åtgärda anmärkningen på antingen buller eller ventilation. Kostnader för åtgärder varierar från cirka 10 000 kronor till flera 100 000-tals kronor. Förvaltningen driver i dagsläget drygt 315 uppföljningsärenden.

De brister som följs upp särskilt är buller, bristfällig ventilation och fukt. Buller och höga ljudnivåer i skol- och förskolemiljö är sällan

skadligt för hörseln men bullerexponeringen har betydelse för hälsan, livskvaliteten och inlärningen. Dålig luftkvalitet inomhus kan bland annat leda till besvär med ögon, näsa och hals samt astma och allergi. En bristfällig ventilation innebär även att emissioner från material i verksamheten inte ventileras bort. Därutöver ansamlas mer damm som kan innehålla kemikalier som ftalater och bromerade flamskyddsmedel. Dålig luftkvalitet kan bero på bland annat bristfällig ventilation, för många personer i lokalerna eller fuktskador.

Efter år av tillsyn på Stockholms förskolor och skolor kan förvaltningen konstatera att problem med ventilationen är vanligt och att det största problemet är att ventilationen genererar buller, men även att ventilationen är bristfällig och inte anpassad till den verksamhet som bedrivs. Många verksamhetsutövare saknar kunskap om ventilationen räcker till för det antal personer som vistas i lokalen eller om ljudnivån från ventilationen är för hög och utgör en hälsorisk. Under 2018 har miljöförvaltningen fortsatt med den inventering som påbörjades 2016 av personbelastningskartor på skolor och förskolor. Endast 14 procent av inspekterade skolor och förskolor under 2018 hade en personbelastningskarta. Personbelastningskartor visar hur många personer som stadigvarande samtidigt bör vistas i varje rum utifrån ventilationens kapacitet.

Genom länsstyrelsen har miljöförvaltningen under 2018 erhållit särskilda medel för kontroll av rökfria skolgårdar, detta har finansierat bland annat projekt *Rökfria skolgårdar* som hölls under maj 2018 där alla gymnasier i staden fick tillsyn av miljöförvaltningen, samt högstadieskolor där extra fokus på detta ingick inom den riktade tillsynen. De medel som miljöförvaltningen erhöll var en engångsfinansiering och fick sökas under hösten 2017.

Genom den riktade tillsynen av skol- och förskolelokaler vet förvaltningen att ca 88 procent av alla verksamheter i Stockholm är radonmätta och har halter under 200 Bq/m<sup>3</sup>. Den 1 juni 2018 trädde en ny strålskyddslag i kraft. Enligt den nya strålskyddslagen är det numera fastighetsägaren som ska optimera strålskyddet genom att vidta åtgärder så att radonhalten hålls så låg som det är möjligt och rimligt. Det innebär att radontillsynen i undervisningslokaler numera riktas mot fastighetsägaren istället för verksamhetsutövaren. De fastighetsägare som trots uppmaning inte kontrollerar radon föreläggs att mäta, vid behov åtgärda förhöjda halter och efter mätning rapportera till miljöförvaltningen.

Slut

**Bilagor**

1. Årsrapport 2018, Hälsoskyddstillsyn på skolor och förskolor